

# Jakob Steen Olsen

Berlingske

*Hvor og hvor længe har du arbejdet som teateranmelder?*

Min baggrund er en uddannelse som cand. mag. i dramaturgi og medievidenskab. Jeg begyndte at anmelde teater som freelancer for Det Fri Aktuelt i 1994. I begyndelsen som provinsanmelder af alt vest for Storebælt, senere som hovedanmelder. Da avisen lukkede, kom jeg til Information. I 2004 skiftede jeg til Berlingske (dengang Berlingske Tidende) - fra 2005 som teaterredaktør. Jeg har dermed fungeret som teateranmelder i mere end 20 år, men har levet af det siden 2005. Resten af tiden har jeg været beskæftiget med kulturarbejde ved siden af, bl.a. som pressesekretær og programansvarlig. En overgang har jeg været ulønnet redaktør af tidsskriftet Teater1.

*Hvordan ser du på teateranmeldelsens funktion? Er den primært forbrugervejledning henvendt til læserne/publikum? Primært dialogpartner for kunstnerne og teatrenes ledelse og/eller primært en kulturpolitisk stemme i det offentlige rum?*

Teateranmeldelsen har - og bør - i virkeligheden kun have ét publikum for øje: læseren. Den har naturligvis en funktion som forbrugervejledning: Redaktionen klæder læserne på i forhold til et overvældende teaterudbud. Hvad er værd at løse billet til? Men anmeldelsen - og redaktionens øvrige teaterdækning - har også til formål at klæde den interesserede læser på i forhold til, hvad der foregår på teatret, selv om man som læser aldrig får købt en billet. Anmeldelsen bør også have som sin mission at være en stemme i den verserende diskussion af teaterkunsten og teaterpolitikken. Anmelderen er en

betragter af det, der foregår på teatrene og en garanti for en kritisk forholden sig til det, der foregår. En diskussion, som ellers ikke ville finde sted. Anmelderen kan naturligvis have en formodning (og en forhåbning) om, at teatret læser med, men sigtet bør være at fungere som læserens og dermed publikums repræsentant.

*Har vi for meget teateranmeldelse og for lidt teaterkritik her i landet? For nu at sondre mellem de to genrer, som Tom Kristensen bl.a. gør.*

Teaterkritikken - den dybdegående, litterært indstillede analyse - er i dag henvist til fagtidsskrifter - og bør være det. Dagbladene lever af læserne, og det, de har brug for, er en hurtig, men kvalificeret orientering om verdens gang. Dermed har teateranmeldelsen vundet i dagbladene, hvilket jeg ikke mener, man bør begræde.

*Hvad har været de vigtigste forandringer i vilkårene for dit arbejde i din tid som teateranmelder? Hvordan vurderer du dem?*

Jeg laver meget andet end teateranmeldelser - ligesom jeg heller ikke blot er ansat til at beskæftige mig med at være teaterredaktør. Jeg bevæger mig friere i genrerne, end mine forgængere. I vore dage får ingen lov til "bare" at anmelde. Og jeg fungerer f.eks. også løbende som redaktør af en række tillæg, der handler om museer, auktioner, billedkunst eller om begivenheder som jubilæerne for krigen i 1864 eller 100-året for kvindernes valgret. Jeg er også begyndt at lave en del web-tv med et tilbagevendende program, "Teatersnak".

Teaterstoffet har inden for de seneste 20



*Jakob Steen Olsen, Berlingske. Foto: Liselotte Sabroe*

år oplevet konkurrence fra en række nye kunstformer - ikke mindst den elektroniske udvikling har udfordret de analoge kunstformer. Desuden har avisen ændret sig fra at være en omnibusavis, der dækkede alt, til at være strammere i sin selektion af, hvad læserne behøver vide noget om. Store forestillinger, der har stor publikumsinteresse og forestillinger, der er præget af den gode ide, nyder fremme. Det er en myte, at der ikke længere er plads til teaterstoffet i avisen eller at det er specielt "synd" for teatret i den sammenhæng. Der skal muligvis skrives en kende kortere, men det gør sig gældende for alt i aviserne.

*Hvad ser du som de væsentligste forandringer i selve teaterkunsten i den periode, du har arbejdet som anmelder?*

Der bliver mindre og mindre af det psykologisk funderede teater, som trækker på skuespillerens arbejde med en karakter og som

fortæller en "regelret" historie. Klassikerne har fået det sværere, bl.a. fordi publikum er mere forudsætningsløst. Til gengæld tilbyder teatret en hel masse nye blandformer, der involverer en udfordring af det traditionelle teaterum, blander sig med virkeligheden eller giver plads til tilskuerens aktive medvirken. Der er i dag meget bredere rammer for, hvad teater kan være.

*Har disse forandringer betydet noget for din rolle som anmelder?*

Egentlig ikke, for anmelderens opgave er sådan set at forsøge at forblive modtagelig og nysgerrig - til trods for, at man kan føle, man har set det hele før. Opgaven er sådan set den samme, hvad enten det er en klassiker, en farce, en revy, en performance eller en installation: Hvad foregår der (også i det tilfælde, hvor en reel handlingsgang ikke er til stede)? Hvad vil forestillingen gerne sige, og lykkes den med det, den gerne vil? Sker der

## [ Enquete ]

noget i mig undervejs? Hvordan indskrives forestillingen sig i det samlede teaterbillede og i den tid, vi lever i?

*Kræver nye former nye vurderingskriterier?  
Vil du kommentere følgende citat af Florian Malzacher i Theater Heute 2006: "hvilke etiske principper gælder i det hele taget for kunst? Hvad beskriver man, når der ikke er noget plot, nogen dialog eller nogen skuespillerpræstation at forholde sig til? Og hvor meget kan man stole på sin hukommelse?"*

Se ovenfor.

*Hvad er i dine øjne det væsentligste i en teateranmeldelse?*

At læseren nogenlunde får at vide, hvad der foregår, og at de får en vurdering af det, der er foregået. At anmelderen er god til og - i det omfang, han eller hun har pladsen til det - formår at lægge sine mellemregninger frem i en diskussion med forestillingen og med læseren. Det er i den forbindelse altid fint at stille sin tvivl åbent frem. Det har man ingen skam af.

*Hvordan ser du og hvordan ønsker du dig teateranmeldelsens fremtidige rolle?*

Jeg håber, teateranmeldelsen vil findes lige så længe, der er medier til. Jeg synes, den er en nødvendig forudsætning for en egentlig diskussion af teatret i det offentlige rum. Der er brug for den (kvalificerede) vurdering der ligger i, at nogen har set meget, er vant til at forholde sig til det, de ser, og tør have en mening om det, de har oplevet. Teateranmeldelsen bør nemlig ikke betragtes som et dixit, men i bedste fald som et oplæg til en diskussion: Dette synes jeg, hvad synes I? Hvis den forsvinder med avis døden, må vi genopfinde den.

*Hvad er efter din mening mangelvarer i dansk teater netop nu?*

I princippet synes jeg, vi har et ret varieret teaterbillede, der også rykker sig. Vi vil have et teater med noget for alle. Tænk på, hvordan det så ud for 20-25 år siden, hvor mange teatre hentede udenlandske succeser hjem fra metropolerne og spillede dem. Nu er der større fokus på at skabe sit eget, ligesom teatrene har lagt sig i selen for at være noget for nogen og forholde sig til den tid, de er sat i. Når det så er sagt, synes jeg, der er rigeligt af forestillinger, der spænder teatret for en vogn, hvor det først og fremmest handler om, at vi skal forlade teatret som oplyste borgere, der handler. Ikke fordi teatret bør lukke sig om sig selv, men jeg savner de forestillinger, der tør satse på noget, der er lidt større i slaget - æstetisk, eksistentielt og poetisk.

*Hvor ser du udviklingsmuligheder?*

Strukturelt savnes der mulighed for at kaste penge efter de steder, hvor det brænder. Flere frie midler. For meget er bundet i mursten og vanetænkning. Vi bør have modet til at lukke noget ned, som måske kan være udmærket, men som har haft sin tid - for i stedet at give midlerne til nogle andre. Der er nemlig ingen, der "ejer" teatret.